

МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ-ІНОЗЕМЦІВ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Резюме

У статті актуалізовано необхідність оволодіння професійною медичною термінологією майбутніми лікарями-іноземцями для їхньої професійної мобільності в умовах європейських інтеграційних процесів, оскільки Україна разом з іншими країнами виступає учасником програми міжнародної інтеграції в європейський простір. Майбутні лікарі-іноземці – це та категорія молоді, яка для одержання вищої освіти європейського зразка в Україні, вступаючи до підготовчих відділень закладів вищої освіти (ЗВО), проходить навчання за спеціальною програмою для іноземців щодо вивчення мови і культури країни та деяких профільних дисциплін. Метою статті було розкрити роль медичної термінології у професійній комунікації майбутніх лікарів-іноземців, оскільки вона виступає джерелом одержання, збереження та передання наукової інформації, засобом оволодіння спеціальністю, а також подати методичні рекомендації щодо організації освітньої діяльності з оволодіння майбутніми лікарями-іноземцями медичною термінологією як обов'язковою складовою фахової компетентності. Методами теоретичного дослідження доведено, що майбутні лікарі-іноземці під час навчання в медичних закладах вищої освіти (МЗВО) набувають певну базову сукупність знань, навичок та умінь з обраного фаху, що є можливим за умови оволодіння професійною термінологією. Саме вона відіграє важливу роль у професійній комунікації людей, оскільки виступає джерелом одержання, збереження та передачі наукової інформації, а також засобом оволодіння спеціальністю. Здійснено порівняльний аналіз змісту понять «термін», «термінологія», «професійна термінологія» у вітчизняних і зарубіжних наукових дослідженнях. У результаті уточнено сутність медичної термінології, яка вимагає однозначності тлумачення основних ключових понять, зафіксованих у термінах. Доведено, умовою готовності майбутніх лікарів-іноземців до професійної мобільності є оволодіння ними під час навчання в МЗВО базовою сукупністю знань, навичок та умінь з обраного фаху, засобом досягнення яких є володіння медичною термінологією. Розкрито систему вправ для формування термінологічних умінь майбутніх лікарів-іноземців, запропоновано оновлення змісту навчально-методичного забезпечення, упровадження авторського спецкурсу та методичних рекомендацій. Для ефективності підготовки майбутніх лікарів-іноземців до оволодіння професійною термінологією під час аудиторних занять організовано викладання спецкурсу «Українська мова для майбутніх лікарів-іноземців: практичний курс із наукового мовлення», що спрямований на всебічне засвоєння майбутніми лікарями-іноземцями професійної термінології. Це дало змогу майбутнім лікарям-іноземцям швидко й ефективно опанувати медичну лексику та професійну термінологію, зважаючи на міждисциплінарну інтеграцію, сприяло їх готовності до академічної мобільності.

Ключові слова: інтеграційні процеси; майбутні лікарі-іноземці; медичні заклади вищої освіти; професійна мобільність; медична термінологія, система вправ.

Вступ. Україна разом з іншими країнами бере участь у програмі міжнародної інтеграції до європейського простору. Підготовка висококваліфікованих іноземних громадян стає однією з пріоритетних ланок у діяльності кожної держави та складником авторитету на міжнародній арені. На такому тлі неабиякої значущості набуває опанування професійною термінологією, оскільки вона слугує джерелом одержання, збереження й передання наукової інформації, а також засобом оволодіння спеціальністю. Сучасна медична термінологія – це результат багатовікового розвитку світової медичної науки, значення якої для розв'язання нагальних проблем, пов'язаних зі здоров'ям людини, із часом лише зростає.

З урахуванням прагнення української держави до євроінтеграції цілком логічним стало приєднання України до Болонської конвенції з метою вдосконалення освітньої діяльності в контексті європейських стандартів. Окрім того, запровадження кредитно-модульної системи освіти сприяє мобільності іноземних студентів, що забезпечується спорідненістю навчальних планів, використанням передбаченої Болонською декларацією системи академічних кредитів, яка аналогічна ECTS (Європейській кредитно-трансферній системі). Визначення змістових модулів навчання з

кожної дисципліни, узгодження кредитних систем оцінювання досягнень студента- іноземця має стати основою для вільного переміщення студентів, викладачів та дослідників на теренах Європи.

Метою статті було розкрити роль знання медичної термінології студентами-іноземцями для їхньої професійної мобільності в умовах європейських інтеграційних процесів. Завдання дослідження: 1) уточнити сутнісні характеристики медичної термінології як системного утворення; 2) розкрити роль медичної термінології як обов'язкової складової фахової підготовки майбутніх лікарів; 3) запропонувати рекомендації щодо оновлення змісту навчально-методичного забезпечення освітнього процесу з оволодіння професійною медичною термінологією майбутніми лікарями-іноземцями для їхньої професійної мобільності в умовах європейських інтеграційних процесів.

Методи та методики дослідження: використовувався теоретичний аналіз лінгвістичних, психолого-педагогічних, навчально-методичних джерел, підручників, навчальних посібників для з'ясування сутності та структури медичної термінології; вивчення й узагальнення вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду з організації підготовки майбутніх лікарів-іноземців до опанування медичною термінологією в медичних ЗВО.

Результати. Термінологія – це не хаотична сукупність слів, а організована на мовному та логічному рівнях система спеціальних назв із відповідними ознаками та характеристиками. Українська наукова медична термінологія формувалася на власному ґрунті й одночасно сприймала латино-грецький та осмислювала світовий термінологічний досвід. Основою української медичної термінології є два основних джерела – народна побутова мова і мова наукова. Співвідношення цих двох початків виразно простежується при проведенні семантичного аналізу матеріалів, що мають певне відношення до медичної проблематики.

Визначаючи особливості медичної термінології, ми встановили, що по-перше, в медицині дуже широко застосовуються латинізми (переважно анатомічні назви) та грецизми (клінічні назви). По-друге, активно вживаються усталені терміни латинського та грецького походження з таких галузей знання, як біологія, хімія, біохімія, фармакологія, патанатомія, адже це близькі до медицини галузі. По-третє, відзначається взаємопов'язаність медичної термінології з іншими групами, адже латинська лексика є життєздатною настільки, що на її основі створена та постійно поповнюється новими термінами сучасна термінологія в усіх сферах нашого життя. По-четверте, особливістю медичної термінології є наявність синонімів, дублетів грецького та латинського походження. Наприклад, окуліст (від лат. *oculus* – око), офтальмолог (від грецьк. *ophthalm* – око) та ін. Згідно з вимогами до термінологічної лексики вживаються слова, зафіксовані в словниках, а особливої уваги, чіткості вимагають саме дублети. Що стосується медичної термінологічної лексики, то терміни-дублети стали твірними для багатьох слів. По-п'яте, медична термінологія розрізняється за видами (анатомічні, клінічні, фармацевтичні терміни) та будовою (прості, складні та складені) (*Особливості медичної термінології*, 2018). По-шосте, у медичній термінології поширеним є застосування термінів-абревіатур (АТД, ЕКГ, ДНК тощо) і термінів-метафор (симптом барабанних паличок, симптом черв'ячка, симптом хоботка) (Коваленко, 1995).

Методичні засади навчання професійної термінології майбутніх лікарів-іноземців полягають у необхідності розроблення й упровадження системи вправ для формування термінологічних умінь та навичок майбутніх лікарів-іноземців. У результаті проведеного в 2019 році на базі Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова експериментального дослідження було доведено ефективність розробленої системи вправ для формування термінологічної компетентності майбутніх лікарів-іноземців. Ми використовували такі типи вправ: підготовчі (мовні, некомунікативні) та мовленнєві (комунікативні та умовно-комунікативні); усні та письмові. Найбільш продуктивними були вправи на розпізнавання, підстановку, диференціацію, групування за семантичними ознаками; заповнення пропусків: розширення речень; знаходження еквівалентів та синонімів; розширення мовленнєвого зразка; відповіді на запитання; лексичні ігри; кросворди; знаходження пари; аналіз походження терміна та його порівняння термінами системи; упорядкування термінологічного міні-словника; добір із ряду термінів відповідного до визначення; складання висловлювання за визначеною темою з використанням запропонованих термінів, мовна здогадка, конверсія, лексичні картки та ін. Наприклад, для свідомого оволодіння термінами студентами-іноземцями пропонувалося: дати визначення до запропонованого терміна; встановити відповідність між термінами та їх дефініціями; прочитати дефініцію та назвати термін; продовжити асоціативний ряд та ін. У процесі реалізації системи вправ важливе значення надавалося ролі викладача в навчанні професійної термінології. Зокрема, професійні функції викладача полягали у рекомендаціях щодо вибору довідкової літератури для підготовки до занять; використанні значної кількості різних видів наочності при поясненні професійної лексики; врахуванні рівня знань студентів-іноземців та

особливості їхнього національного менталітету; врахуванні способів семантизації професійної лексики у фахових текстах; добору диференційованих завдань; створення атмосфери довіри і відчуття впевненості у своїх знаннях та вміннях.

Дискусія. Проведений нами аналіз наукових джерел свідчить про те, що медичне термінотворення є спільною справою і медиків, і мовознавців, головною метою якого має бути впровадження напрацьованого матеріалу в науковий та професійний обіг. Актуальною проблемою для медичної термінології сьогодення є розробка єдиної концепції термінотворення з використанням досвіду і позитивних надбань науковців різних поколінь.

Одним із джерел поповнення української медичної термінології є загальнонародні слова, які науковці називають побутовізмами. Розширення системи національної медичної термінології шляхом використання побутовізмів зумовлено законом вторинної номінації (називання). Одним із значущих способів вторинного називання та збагачення медичних термінів є асоціативний принцип. З усіх видів асоціацій у медичній термінології найчастіше творяться найменування за допомогою асоціативності за подібністю. Так, серед загальноновживаних слів, зокрема побутового призначення, можна виділити кілька тематичних груп, з яких той чи інший термін взято. Наприклад: 1) назви речей хатнього вжитку: миска (миска ниркова); 2) назви речей господарського призначення: мішок (ендолімфатичний); 3) назви частин будівель і будівельних пристроїв: поріг (виведення, відчуття); 4) назви вживаних у побуті предметів: гребінь (головки ребра); 5) ландшафтні назви (шляхи нюхові), 6) реалії сільськогосподарських робіт (борозна барабанна), 7) назви тварин (жаба грудна), 8) військові терміни (шолом сухожилків), 9) релігійні реалії (чотки рахітичні), 10) назви рослин (ячмінь), 11) назви мінералів (камені ниркові, оксалатні) тощо. (Орешко, 2010). І ще прикметою таких нових назв є їх обов'язкове текстуальне поєднання. Самостійне їх існування в такому значенні медичного терміна не сприймається. Вони завжди мусять принаймні мати при собі відповідний прикметник або іменник у родовому відмінку для відповідного значення.

Фахівці із цієї проблематики виділяють *три основні групи термінів*: 1) терміни анатомічної і гістологічної номенклатури (охоплюють найменування анатомічних й гістологічних утворень); 2) терміни клінічної термінології (терміни терапії, хірургії, акушерства й гінекології, неврології, офтальмології, психіатрії та інших клінічних дисциплін); 3) терміни фармацевтичного спрямування (назви лікарських форм, лікарських засобів, хімічну номенклатуру латинською мовою, назви лікарських рослин тощо). Науковці зазначають, що якщо говорити про клінічну термінологію, то варто зазначити, що це всі ті терміни, з якими майбутній лікар-іноземець зустрічається на лекціях із різних клінічних дисциплін.

Так, Е. Нікітенко (2016) зазначає, що на відміну від анатомічно-гістологічної номенклатури, де більшість термінів походять з латинської мови, в клінічній термінології переважають слова давньогрецького походження. Це насамперед назви медичних дисциплін: педіатрія, терапія, психіатрія, хірургія тощо, що пояснюється не лише історичними причинами. Властивістю клінічної термінології є її системність, яка зумовлена вживанням словотвірних елементів: «корінних» слів, префіксів, суфіксів, що позначають відповідні медичні поняття. Найпопулярнішою групою є фармацевтична термінологія, оскільки кожен із нас час від часу звертається до лікарських засобів, рослин тощо. Міжнародна організація охорони здоров'я встановила в якості «міжнародної мови» для лікарських засобів латинську мову. Рецепти в більшості країн світу пишуться латинською мовою. Останнім часом розробляються рекомендації й правила зі складання міжнародних патентованих назв лікарських рослин. Для цього складаються списки складів, за якими лікар міг би легко визначити, до якої групи ліків належить новий засіб: наприклад, *cillnum* вказує на препарати групи антибіотиків-пеніцилінів (*okacillinum*). Тільки, за умови засвоєння близько 800 слів та словотвірних елементів латинського і грецького походження можна набути достатню підготовку для швидкого, успішного просування й орієнтації в складних лабіринтах професійної мови.

О. Гайда (2011) однією із актуальних проблем української медичної термінології визнає питання іншомовних запозичень. Науковець зазначає, що сучасний досвід термінотворення доводить, що поєднання в медичній термінології як запозичень, так і національних слів є позитивним. Це допомагає медичній сфері розвиватися разом із світовою наукою та перешкоджає денаціоналізувати власну терміносистему.

Досліджуючи сучасний стан фахової термінології, українські дослідниці О. Самолисова та А. Ніколаєва зазначають, що «фахова термінологія має бути уніфікована і доведена до користувача у формі, яка б вимагала якнайменших зусиль у користуванні». При цьому деякі науковці, що займаються вивченням української термінології сьогодення, допускають синонімічність у разі вдалої

й адекватної заміни греко- чи латиномовного терміна питомим українським словом. Однак сприйняття україномовних медичних термінів первісно-народного походження, а також створених у 20-30 рр. ХХ ст., після десятиріч російськомовного засилля у медицині, зустрічає опір з боку медиків – науковців та практиків. Доцільність їх впровадження в сучасний лексичний обіг є також дискусійною. Неприйняття термінології часто є виявом неприйняття та невживання української мови у сфері медицини загалом. Причини цього явища, на підставі анкетування понад тисячі респондентів, неодноразово висвітлювалися в пресі: брак термінологічних словників, україномовних медичних посібників, підручників, небажання самих медиків і керівників медичних установ. Частина медиків східного регіону України вважає реальним та доцільним впровадження української мови лише для ужитку практичними лікарями.

Медицина не стоїть на місці, з'являються новітні, найсучасніші методи діагностики хвороб, нетрадиційні методи їх лікування, отож відповідно виникає потреба у творенні нових термінів, у їхній уніфікації, а також в уніфікації їхньої граматичної структури. Застосовуючи різноманітні терміни в професійній діяльності, мовознавці виокремили їх в окрему підгрупу під назвою «професіоналізми». Це відповідні слова та мовленнєві звороти, які притаманні фахівцям певних професій. Професіоналізми поділяються на науково-технічні, професійно-виробничі та просторічно-жаргонні, які різняться своїми семантичними характеристиками. Відмінністю між термінами та професіоналізмами є те, що перші – це зазвичай абстрактні поняття, в той час як другі, не маючи чіткого наукового значення, є конкретними поняттями, які розкривають характеристики предметів, дій, властивостей, які безпосередньо пов'язані з відповідною професійною діяльністю людей і здебільшого вживаються в їхньому усному неофіційному мовленні. Наприклад, слова та словосполучення, притаманні мові медичних сестер – це виконання ін'єкцій, роздавання ліків, вимірювання артеріального тиску та ін.; для медиків-акушерів – це вагітність, позаматкова вагітність, ранній та пізній токсикоз вагітних та ін.; для стоматологів – це кровоточивість ясен, парадантоз, молочні зуби та ін.

Нині в Україні стандартизація термінології стала державною справою. Від розв'язання мовних питань, зокрема термінологічних, як відомо, залежать темпи державотворчих процесів; єдиної, зручної, логічної української термінології потребує освіта, наука, виробництво. Тому з огляду на ці умови в Держстандарті України розроблено Концепцію державних систем стандартизації, метрології та сертифікації, схвалену урядом. У липні 1992 року спільним наказом Міносвіти та Держстандарту України створено Технічний комітет стандартизації науково-технічної термінології. Він включає в себе: систематизацію поняття певної галузі; розподіл за категоріями (предмети, процеси, властивості, величини тощо); розмежування понять на родові та видові; відбір з різних джерел саме галузевих термінів (вузькоспеціальних, міжгалузевих, загальнонаукових) для їх стандартизації. Стаття стандарту має таку будову: назва поняття українською мовою; скорочена форма терміну; недозволений (нерекомендований) синонім; родове поняття; видове поняття; еквіваленти англійською, німецькою, російською, французькою мовами; дефініція (означення); формула або схема.

Проаналізований матеріал Словника української мови в 20 томах (СУМ-20, 2010-2019) засвідчує, що основним джерелом поповнення його реєстру термінологією є медична терміносистема. Порівняно із Словником української мови в 11 томах (СУМ-11, 1970-1980) у СУМ-20 кількість медичних термінів збільшилася в три рази, що свідчить про швидкий розвиток медичної галузі. До того ж активне використання термінів медицини (традиційної і нетрадиційної) в науково-популярній, публіцистичній літературі, рекламі, на форумах тощо вказує на її вагомий роль в житті пересічних громадян. Так, у двадцятитомному словнику, наприклад, з'явилися слова на позначення:

1) нових методів лікування (АКУПУНКТУРА, *и, ж., мед.* Метод рефлексотерапії багатьох нервових, алергійних захворювань уколами спеціальними голками у певні точки тіла; голковколвання, АЛЬГОТЕРАПІЯ, *ї, ж., мед.* Лікування за допомогою фармацевтичних засобів, виготовлених із водоростей, ВІБРОТЕРАПІЯ, *ї, ж., мед.* Метод лікування деяких захворювань за допомогою вібрації, створюваної спеціальними пристроями, ГЕМОТЕРАПІЯ, *ї, ж., мед.* Метод лікування введенням крові – власної або донорської, а також препаратів, виготовлених із крові, УЛЬТРАФОНОФОРЕЗ, *у, ч., мед.* Метод лікування за допомогою ультразвуку;

2) хвороб (АНОКСЕМІЯ, *ї, ж., мед.* Відсутність кисню в крові, КАОЛІНОЗ, *у, ч., мед.* Хвороба, спричинена вдиханням каолінового пилу, СНІД, *у, ч., мед.* Скорочення: Синдром набутого імунодефіциту). Особливістю цієї групи є те, що переважна частина захворювань поширена і в людей, і в тварин, тому вони належать не лише до царини медицини, а й ветеринарії. Подібні слова в

СУМi-20 мають дві ремарки – *вет., мед.* (у СУМi-11 більшість таких одиниць зараховано лише до медичної галузі);

3) методів обстеження хворих (КОРОНАРОГРАФІЯ, *ї, ж., мед.* Дослідження серцевих судин способом рентгенографії з попереднім введенням у них контрастних речовин, МАМОГРАФІЯ, *ї, ж., мед.* Діагностичний метод рентгенографічного дослідження жіночих молочних залоз, СФІГМОМАНОМЕТРІЯ, *ї, ж., мед.* Вимірювання артеріального тиску сфінгоманометром);

4) медичних приладів, інструментів (АНГІОГРАФ, *а, ч., мед.* Апарат для ангиографічних досліджень, ЕНДОРАДІОЗОНД, *а, ч., мед., техн.* Радіозонд у вигляді таблетки, яка легко проковтується людиною і передає інформацію про тиск, температуру, кислотність та інші процеси у травній системі, ЛАПАРОСКОП, *а, ч., мед.* Волоконно-оптичний прилад для огляду черевної порожнини).

Словник поповнився також новими тематичними групами лексики, які відбивають розвиток нових напрямів медичних знань. Таким чином, у СУМ-20 додалося три нових групи: назви фобій: *бацилофобія, вакцинофобія, клаустрофобія, ксенофобія*; найменування, пов'язані з патологічною схильністю до чого-небудь: *геронтофілія, зоофілія, некрофілія, нозофілія, урофілія*; назви, що стосуються пластичної хірургії (*стафілопластика, сфінктеропластика, уранопластика, уретеропластика*).

Проведений лінгвістичний аналіз уможливив лінгводидактичні та педагогічні висновки. У медичних ЗВО України майбутні лікарі-іноземці мають набути таких навичок та вмінь, які в майбутньому забезпечили б їм більш легке оволодіння усним та писемним науковим мовленням, аудіюванням та конспектуванням лекцій тощо. Важливою умовою успішного функціонування та розвитку системи підготовчої освіти для іноземних громадян є розроблення методології, теорії та практики узгодження всіх її рівнів і ступенів.

Практика показує, що більша частина майбутніх лікарів-іноземців не вміє самостійно працювати ні з навчальними матеріалами, ні з довідковою літературою, ні з енциклопедичними і термінологічними словниками. Під час вивчення термінології виникають труднощі семантичного характеру, тому при навчанні спеціальної лексики слід дотримуватися принципу мотивації і поетапності формування термінологічної лексичної бази. У студентів-медиків повинно бути чітке уявлення про професійну лексику як про певну терміносистему. Опис тієї чи іншої галузі знань як системи передбачає, перш за все, дослідження сукупності термінів її складових, вивчення відносин і зв'язків між ними. Врахування різних зв'язків термінів, їх мовних характеристик має велике значення для визначення оптимальних способів семантизації, а також є необхідною умовою для вироблення навичок правильного вживання термінологічних одиниць. Зауважимо, що професійна підготовка до клінічної практики потребує формування у майбутніх лікарів-іноземців навичок професійного усного та писемного мовлення, вироблення алгоритмів мовної поведінки в різних професійних ситуаціях.

Для ефективності підготовки майбутніх лікарів-іноземців до оволодіння професійною термінологією під час аудиторних занять іноземних студентів-медиків було залучено до спецкурсу «Українська мова для майбутніх лікарів-іноземців: практичний курс із наукового мовлення», що спрямований на всебічне засвоєння майбутніми лікарями-іноземцями професійної термінології. Це дало змогу майбутнім лікарям-іноземцям швидко й ефективно опанувати медичну лексику та професійну термінологію, зважаючи на міждисциплінарну інтеграцію, сприяло їх готовності до академічної мобільності.

Висновки. Підсумовуючи все вище сказане, можна зробити висновок про те, що Україна разом з іншими країнами виступає учасником програми міжнародної інтеграції в європейський простір. Майбутні лікарі-іноземці – це та категорія молоді, яка для одержання вищої освіти європейського зразка в Україні, вступаючи до підготовчих відділень ЗВО, проходить навчання за спеціальною програмою для іноземців щодо вивчення мови і культури країни та деяких профільних дисциплін. Майбутні лікарі-іноземці під час навчання в МЗВО мають набути певну базову сукупність знань, навичок та умінь з обраного фаху. Все це можливе за умови оволодіння професійною термінологією. Саме вона відіграє важливу роль у професійній комунікації людей, оскільки виступає джерелом одержання, збереження та передання наукової інформації, а також засобом оволодіння спеціальністю. Зазначимо, що використання латинської мови засвідчує спільність підготовки майбутніх лікарів-іноземців в Україні і за кордоном. Сучасна медична термінологія – це результат багатовікового розвитку світової медичної науки, значення якої для вирішення нагальних проблем, пов'язаних із здоров'ям людини, із часом лише зростає. Оволодіння

медичною термінологією передбачає створення і розвиток позитивної мотивації до навчальної діяльності майбутніх лікарів-іноземців й активізацію пізнавальних інтересів, розвиток креативних здібностей; формування духовності, цілісності світоглядних уявлень, загальнолюдських принципів і орієнтирів; розвиток уміння міжкультурного спілкування, толерантного ставлення до його учасників; формування українознавчої компетенції, виховування поваги до країни, мова якої вивчається; вироблення навичок самоконтролю та рефлексії.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

Авраменко, Н. О. (2019). *Підготовка майбутніх лікарів-іноземців до оволодіння професійною термінологією у медичних закладах вищої освіти*: дис. ... канд. пед. наук. Хмельницький: Хмельницький національний університет.

Гайда, О. (2011). *Національне та запозичене в сучасній медичній термінології*. Матеріали III Міжнародної конференції молодих вчених "Гуманітарні та соціальні науки". Львів: Львівська політехніка.

Коваленко, К. Г. (1995). *До проблеми перекладу абревіатур медичної термінології у субмові сучасної англійської мов.* <http://www.oljournal.in.ua/index.php/pereklad-i-perekladoznavstvo/95-kovalenko-k-g-do-problemi-perekladu-abreviatur-medichnoji-terminologiji-u-submovi-suchasnoji-anglijskoji-movi>

Нікітенко, Е. (2016). *Сучасна медична термінологія в національній терміносистемі*. http://www.zgia.zp.ua/gazeta/InternetKonf_2016_292.pdf.

Орешко, О. (2010). *Українська медична термінологія (розвиток і сучасний стан)*. https://is.muni.cz/th/110609/ff_m/diplom00.pdf.

Особливості медичної термінології. (2018). http://studopedia.com.ua/1_224771_osoblivosti-medichnoi-terminologii.html.

Словник української мови (1970-1980): в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. Київ: Наукова думка.

Словник української мови (2010-2019): в 20 тт. Т. 1–10. Київ: Наукова думка.

REFERENCES

Avramenko, N.O. (2019). *Pidhotovka maibutnix likariv-inozemsiv do ovolodinnia profesiinoiu terminolohiieiu u medychnykh zakladakh vyshchoi osvity [Preparation of future doctors-foreigners for mastering professional terminology in medical institutions of higher education]*: dys. ... kand. ped. nauk. Khmelnytskyi: Khmelnytskyi natsionalnyi universytet.

Hayda, O. (2011). *Natsional'ne ta zapozychene v suchasniy medychniy terminolohiyi [National and borrowed in modern medical terminology]. Materialy III Mizhnarodnoyi konferentsiyi molodykh vchenykh "Humanitarni ta sotsial'ni nauky"*. L'viv: L'vivs'ka politekhnik.

Kovalenko, K. H. (1995). *Do problemy perekladu abreviatur medychnoyi terminolohiyi u submovi suchasnoyi anhliys'koyi mov. [To the problem of translating the abbreviations of medical terminology in the English language translation].* <http://www.oljournal.in.ua/index.php/pereklad-i-perekladoznavstvo/95-kovalenko-k-g-do-problemi-perekladu-abreviatur-medichnoji-terminologiji-u-submovi-suchasnoji-anglijskoji-movi>

Nikitenko, E. (2016). *Suchasna medychna terminolohiya v natsional'niy terminosystemi. [Modern medical terminology in the national term system].* http://www.zgia.zp.ua/gazeta/InternetKonf_2016_292.pdf.

Oreshko, O. (2010). *Ukrayins'ka medychna terminolohiya (rozvytok i suchasnyy stan). [Ukrainian Medical Terminology (Development and Current State)].* https://is.muni.cz/th/110609/ff_m/diplom00.pdf.

Osoblyvosti medychnoyi terminolohiyi. (2018). [Features of medical terminology] http://studopedia.com.ua/1_224771_osoblivosti-medichnoi-terminologii.html.

Slovyuk ukrainskoi movy [Dictionary of the Ukrainian language] (1970-1980): v 11 tt. / AN URSSR. Instytut movoznavstva; za red. I. K. Bilodida. Kyiv: Naukova dumka.

Slovyuk ukrainskoi movy (2010-2019): v 20 tt. T. 1–10. Kyiv: Naukova dumka.

Avramenko N.O.

MEDICAL TERMINOLOGY AS A MEAN OF PROFESSIONAL MOBILITY FORMATION OF FUTURE DOCTORS-FOREIGNERS UNDER THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATIONAL PROCESSES

Abstract

The article substantiates the urgency of mastering the professional medical terminology by future doctors-foreigners for their professional mobility in the context of European integrational processes. The purpose of this article was to prove that medical terminology plays an important role in the professional communication of future foreign physicians, since it serves as a source of obtaining, storing and transmitting scientific information, as well as a means of mastering a specialty, and to find out that mastering medical terminology is a must. linguistic component of the professional training of future medical doctors. The methods of the study prove that the future foreign physicians acquire a certain basic set of knowledge, skills and competences in the chosen specialty, which is possible if they acquire professional terminology. It plays an important role in the professional communication of people, as it is the source of obtaining, storing and transmitting scientific information, as well as a means of mastering a specialty. The comparative analysis of domestic and foreign scientific researches of the content of the terms "term", "terminology", "professional terminology" is carried out. The result of the study is to consider the peculiarities of the professional terminology of the physician, namely to reveal the essence of medical terminology, because it requires the uniqueness of the interpretation of the basic key concepts, fixed in terms. Therefore, Ukraine, together with other countries, is a participant in the program of international integration into the European space. Future doctor -foreigners are also the category of young people who, in entering the preparatory departments of the Higher Education Institute of Ukraine, undergoes a special program for foreigners to study the language and culture of the country and some specialized disciplines. Future doctors-foreigners will have to acquire some basic knowledge, skills and competencies in their chosen profession while studying at the medical IHE. All this is possible unless you have mastered professional terminology. It plays an important role in the professional communication of people, as it is the source of obtaining, storing and transmitting scientific information, as well as a means of mastering a specialty. A system of exercises for the formation of terminological skills of future doctors-foreigners was developed, the content of educational and methodological support was updated, the author's special course and methodical recommendations were introduced. To effectively prepare of future doctors-foreigners to master professional terminology during classes, a special course "Ukrainian language for future foreign doctors: a practical course in scientific speech" was organized, aimed at comprehensive mastering of professional terminology. This allowed future doctors-foreigners to quickly and effectively master medical vocabulary and professional terminology, given the interdisciplinary integration.

Keywords: *integrational processes; future doctors-foreigners; medical institutions of higher education; professional mobility; medical terminology, system of exercises.*